

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi omaishoidon tuesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi omaishoidon tuesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 85/2016 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lakimies Erkki Papunen, sosiaali- ja terveysministeriö
- neuvotteleva virkamies Anne-Mari Raassina, sosiaali- ja terveysministeriö
- projektipäällikkö Anja Noro, sosiaali- ja terveysministeriö
- kehitysjohtaja Merja Tepponen, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri
- erikoistutkija Anni Vilkkö, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- palvelualueen johtaja Merja Etholén-Rönnberg, Helsingin kaupunki
- vammaisten sosiaalityön päällikkö Jonna Weckström, Helsingin kaupunki
- vanhustyön johtaja Satu Kangas, Kuusamon kaupunki
- sosiaalityön erityisasiantuntija Raimo Ojanlatva, Oulun kaupunki
- erityisasiantuntija Eevaliisa Virnes, Suomen Kuntaliitto
- toiminnanjohtaja Solja Peltovuori, Hyvän Mielen Talo ry
- lakimies Tanja Salisma, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
- tutkimuspäällikkö Antti Teittinen, Kehitysvammaliitto
- toiminnanjohtaja Eila Okkonen, Muistiliitto ry
- kehittämispäällikkö Merja Kaivolainen, Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry
- toiminnanjohtaja Marja Tuomi, Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry
- valmistelupäällikkö Hilppa Tervonen, Raha-automaattiyhdistys
- lakimies Marjut Vuorela, Vanhustyön keskusliitto ry
- dosentti Kaisa Kauppinen

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila, Lapsiasiavaltuutetun toimisto
- A-klinikkasäätiö.

Valiokunnan mietintö StVM 9/2016 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi omaishoidon tuesta annettua lakia. Omaishoitajien oikeutta vapaaseen laajennettaisiin siten, että kaikilla omaishoitosopimuksen tehneillä omaishoitajilla olisi oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Niillä omaishoitajilla, jotka ovat sidottuja hoitoon yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin, oikeus vapaaseen olisi jatkossakin vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin kunnalle myös velvollisuus järjestää omaishoitajalle tarvittaessa valmennusta ja koulutusta sekä hyvinvointi- ja terveystarkastuksia.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaalihuoltolakia. Lakiin lisättäisiin säännökset omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaista sekä kunnan velvollisuudesta järjestää vapaan aikainen tarkoituksenmukainen sijaishoito. Lisäksi lakiin tehtäisiin perhehoitoa koskeva tekninen korjaus. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettua lakia muutettaisiin siten, että sosiaalihuoltolain nojalla omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan ajaksi järjestettävistä palveluista perittäisiin asiakasmaksu samoin perustein kuin omaishoitajan vapaan aikaisissa palveluissa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2016 toiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Valiokunta pitää erittäin myönteisenä, että hallitus esittää omaishoitajien asemaan parannuksia, joilla tuetaan omaishoitajien jaksamista ja samalla lisätään kannusteita omaishoitoon. Esitys on osa pääministeri Juha Sipilän hallituksen vuosina 2016—2018 toteutettavaa Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa -kärkihanketta. Omais- ja perhehoidon kehittämiseen on varattu vuoden 2016 toisessa lisätalousarvioesityksessä lisärahoitusta 49,3 milj. euroa. Vuosittainen lisärahoitus vuodesta 2018 alkaen on yhteensä 95 miljoonaa euroa (90 milj. euroa vuonna 2017).

Hallituksen esitys liittyy myös vuonna 2014 julkaistun kansallisen omaishoidon kehittämisohjelman asteittaiseen toimeenpanoon. Esitys tukee tavoitetta vähentää laitoshoidon ja lisätä kotihoitoa sekä turvata vanhusväestön mahdollisuutta asua entistä pidempään omassa kodissaan. Omaishoitajien palveluja kehittämällä voidaan vähentää palveluasumista ja kotiin tuotavia palveluja sekä myöhentää kodin ulkopuolisen ympärivuorokautisen hoidon tarvetta. Kalliimman hoidon korvautumisella omais- ja perhehoidolla tavoitellaan myös merkittäviä kustannussäästöjä. Yhdessä perhehoitoa koskevan esityksen (HE 86/2016 vp) kanssa muutoksilla on tarkoitus aikaansaada noin 220 miljoonan euron vuosittainen säästöpotentiaali kuntien kustannuksiin vuodesta 2020 alkaen. Omaishoidon osuus tästä on noin 190 miljoonaa euroa.

Valiokunnan mietintö StVM 9/2016 vp

Vapaiden lisääminen

Omaishoitajien oikeutta vapaaseen laajennetaan siten, että kaikilla omaishoitosopimuksen tehneillä omaishoitajilla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Niillä omaishoitajilla, jotka ovat sidottuja hoitoon yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin, oikeus vapaaseen on jatkossakin vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Lisäksi sosiaalihuoltolakiin lisätään säännökset omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaista sekä kunnan velvollisuudesta järjestää vapaan aikainen tarkoituksenmukainen sijaishoito.

Valiokunta pitää omaishoitajien vapaiden lisäämistä ja vapaisiin oikeutettujen piirin laajentamista hyvänä uudistuksena. Valiokunta toteaa, että merkittävä osa omaishoidon vapaaseen oikeutetuista henkilöistä jättää nykyisin vapaansa käyttämättä. Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen selvityksen mukaan syynä tähän on haluttomuus jättää hoidettava toisten hoitoon, hoidettavan kieltäytyminen muusta hoidosta sekä sopivan sijaishoidon puute. Valiokunta korostaa, että sijaishoidossa tulee olla riittävät resurssit ja osaaminen järjestää aktivoivaa, laadukasta ja kuntouttavaa hoivaa. Jotta omaiset pitäisivät vapaita, tulee sijaishoitovaihtoehtoja kehittää ja järjestää hoito niin, että hoito vastaa hoidettavan yksilöllisiä tarpeita ja että omainen voi luottaa hoidettavan olevan hyvässä hoidossa.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että hyvillä vapaapäivien järjestelyillä voidaan ehkäistä erityisesti työssäkäyvien omaishoitajien ylikuormittumista ja uupumista. Uupumuksen ja väsymyksen on todettu lisäävän hoivaajien ennen aikaista työelämästä pois jäämistä, mikä voi lisätä etenkin naisten sosiaalisen eristymisen ja köyhtymisen riskiä. Työelämään paluu hoivavelvoitteiden jälkeen on usein vaikeaa.

Esityksen mukaan kunta ja omaishoitaja voivat sopia, että vapaat pidetään useampana alle vuorokauden mittaisena jaksana. Vapaavuorokausien jaksottaminen ehdotetulla tavalla tuo omaishoitajille joustavuutta vapaiden pitämiseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että omaishoitajalla on tosiasiallinen mahdollisuus aina halutessaan käyttää vapaat kokonaisina vuorokausina ja myös siten, että kertyneet vapaapäivät voidaan pitää yhtäjaksoisesti.

Sosiaalihuoltolakiin ehdotetulla muutoksella vahvistetaan niiden henkilöiden oikeutta vapaaseen, jotka käytännössä toimivat omaishoitajina, mutta ilman omaishoitosopimusta. Uudistus lisää omaishoitajien yhdenvertaisuutta, sillä merkittävä osa omaistaan tai läheistään pitkäaikaisesti hoitavista henkilöistä ei ole tehnyt omaishoitosopimusta ja he ovat näin omaishoitajan jaksamista tukevan vapaajärjestelmän ulkopuolella. Kunnan mahdollisuus harkintansa mukaan järjestää näille hoitajille vapaata ja tarjota tarkoituksenmukainen sijaishoito tukee hoitajien jaksamista ja hoitosuhteen pysyvyyttä.

Valiokunta toteaa, että ilman omaishoitosopimusta olevien osalta lain toimeenpanoon liittyy haasteita. Jotta omaisia ilman omaishoitosopimusta hoitavat olisivat yhdenvertaisessa asemassa, kunnissa tulisi olla kriteerit, joiden perusteella omainen on oikeutettu vapaaseen.

Yhdenvertaisuuden lisäämiseksi on hyvä, että omaishoidon tuen myöntämiseen ja hoitopalkkioihin liittyviä käytäntöjä on tarkoitus yhtenäistää maakuntien alueella vuoteen 2019 mennessä hal-

Valiokunnan mietintö StVM 9/2016 vp

lituksen sote- ja aluehallintouudistuksen linjausten toteutuessa. Lisäksi omaishoidon vahvistamista koskevan kärkihankkeen hankesuunnitelman mukaan osana kärkihanketta maakunnat voivat kehittää yhteiset omaishoidon tuen määräytymisperusteet. Kärkihankkeeseen osallistuvat toimijat voivat esimerkiksi sopia hankkeessa perustettavien omais- ja perhehoidon keskusten yhdeksi tehtäväksi omaishoidon tuen määräytymisperusteiden yhtenäistämisen alueella. Muut maakunnat voivat puolestaan hyödyntää kärkihankkeen tuloksia.

Valmennus

Omaishoitajan hoitotehtävää tukevana palveluna lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös kunnan velvollisuudesta tarvittaessa järjestää omaishoitajille valmennusta ja koulutusta. Omaishoitajan hoitotehtävään liittyvä valmennus ja koulutus tukevat hoitajan työssä kehittymistä ja osaamista. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, ettei valmennus ole edellytys omaishoitajana toimiselle. Valmennusta tulisi kuitenkin tarjota kaikille omaishoitajille ja antaa mahdollisuus osallistua siihen ennen sopimuksen tekoa tai myöhemminkin tarpeen ilmetessä, sillä tuen tarvetta voi ilmetä milloin tahansa hoitosuhteen aikana. Lisäksi tulisi kehittää hoitotyötä tukevia erilaisia digitaalisia ja vertaisryhmissä tapahtuvia tuen muotoja.

Valmennuksen sekä koulutuksen tavoitteena on antaa tietoa ja tukea hoitajalle. Valmennuksen avulla omaishoitajat voivat myös nykyistä paremmin tunnistaa omat voimavaransa ja tuen tarpeensa ja rohkaistua käyttämään heille kuuluvia vapaita. Valiokunta katsoo, että hoitajan osallistuminen valmennukseen on mahdollistettava järjestämällä asianmukainen sijaishoito myös valmennuksen aikana.

Omaishoitajien valmennusta on paljolti järjestetty kolmannen sektorin eli järjestöjen tuottamana ja vapaaehtoisvoimin. Toimintaa on rahoitettu Raha-automaattiyhdistyksen tuella. Valiokunta pitää tärkeänä, että valmennuksen muuttuessa kunnan lakisääteiseksi tehtäväksi valmennuksen tuottamisesta voivat jatkossakin vastata myös järjestöt, joilla on vahvaa osaamista ja pitkäaikaisista kokemuksesta valmennuksesta. Näin voidaan turvata valmennuksen monipuolisuus.

Valiokunta ehdottaa, että omaishoitajien valmennus siirtyy kuntien järjestämisvelvollisuuden piiriin vasta vuoden 2018 alusta lukien. Tällöin kolmannen sektorin palvelujen tuottajilla on mahdollista sopeuttaa valmennustoiminta niin, että ne voivat tuottaa palveluja hankintalain säännösten mukaisesti.

Ehdotettavasta siirtymäajasta huolimatta valiokunta ehdottaa, että omaishoitajien valmennukseen varatut voimavaralisäykset toteutetaan suunnitellusti jo vuosina 2016 ja 2017 ennakoiden vuonna 2018 alkavaa lain soveltamista. Lisämäärärahan turvin kunnat ja maakunnat voivat jo ennen lainmuutosta käynnistää valmennuksen suunnittelun, kehittämisen ja juurruttamisen osaksi pysyvää toimintaa sekä laajentaa valmennuksen tarjontaa kattamaan aiempaa suuremman osan omaishoitajista. Lisämäärärahalla käynnistettävä toiminta mahdollistaa sen, että säästöt, jotka uudistuksesta on arvioitu saatavan, voivat toteutua suuruusluokaltaan samoina siitä huolimatta, että valmennusta koskeva lainmuutos tulee voimaan vuonna 2018.

Valiokunnan mietintö StVM 9/2016 vp

Hyvinvointi ja terveystarkastukset

Omaishoitotehtävää tukevana palveluna lakiin lisätään säännös kunnan velvollisuudesta tarvittaessa järjestää omaishoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia ja hänen hyvinvointiaan tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja. Valiokunta pitää esitystä tervetulleena, koska hoidettavan terveydestä ja hyvinvoinnista huolehdittaessa hoitajan oma terveys on usein jäänyt toissijaiseksi. Omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastuksilla vahvistetaan työkyvyn vajeiden ennaltaehkäisevää tunnistamista sekä varhaista puuttumista niihin. Tarkastusten avulla tunnistetaan myös muut mahdolliset hyvinvointiin liittyvät riskitekijät varhaisessa vaiheessa. Valiokunta korostaa, että myös omaishoitajan psyykkiseen jaksamiseen ja kuntoutukseen tulee kiinnittää riittävästi huomiota.

Kehittäminen

Valiokunta pitää hyvänä, että osana kärkihanketta toteutetaan kehittämistoimenpiteiden seurantaa ja arviointia, jota voidaan hyödyntää myös nyt ehdotettavien lakimuutosten vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa. Kärkihankkeessa on tarkoitus toteuttaa tiedonkeruu osana vanhuspalvelulain seurantatiedon keruuta vuosina 2016 ja 2018. Tässä yhteydessä tietoa kerätään myös erikäisten omais- ja perhehoidon uudistusten seurantaa varten. Lisäksi suunnitteilla on erillinen kärkihankkeen tarpeisiin kohdennettu omais- ja perhehoidon laajempi tiedonkeruu kärkihankkeen toimeenpanon aikana. Valiokunta pitää tärkeänä, että myös järjestöt voivat olla mukana kärkihankkeessa.

Valiokunta pitää tiedonkeruuta erittäin tärkeänä, jotta omaishoitajia koskevaa lainsäädäntöä kehitettäessä voidaan paremmin ottaa huomioon omaishoidon moninaisuus, jossa hoivan kohde vaikuttaa ratkaisevasti hoivatilanteen luonteeseen, muun muassa hoivan raskauteen ja sitovuuteen. Esimerkiksi erityishoitoa vaativan kasvavan lapsen hoito poikkeaa monin tavoin vaikkapa muistisairaana puolison hoitamisesta ja hoitotehtävät vaativat erilaisia tukipalveluja. Myös työsikäyvien omaishoitajien tilanne on erilainen kuin kokopäiväisesti omaishoitajina toimivilla. Työikäiset omaishoitajat ovat eri asemassa kuin eläkeiässä olevat hoitajat niin hoidettavien kuin oman elämänvaiheensa osalta. Sääntelyä kehitettäessä on tarpeen tunnistaa erilaiset hoivatilanteet, kuten esimerkiksi etäomaishoitajuus, ja erilaisten hoidettavien vaatimukset omaishoitajien terveyden, jaksamisen ja hoivan laadun suhteen.

Lapsivaikutusten arviointi

Omaishoidon tuella hoidettiin vuoden 2014 aikana lähes 7 000 alle 18-vuotiasta lasta. Omaishoidossa on eri-ikäisiä ja tarpeiltaan erilaisia lapsia, joiden oikeuksiin ja hyvinvointiin nyt ehdotettavilla muutoksilla on selkeä vaikutus. Hallituksen esitys ei kuitenkaan sisällä lapsivaikutusten arviointia. Esityksen vaikutusarvioinnissa olisi ollut tärkeää huomioida eri ikäryhmät ja niiden tarpeet, mukaan lukien erityiset tarpeet, jotka syntyvät lapsen sairaudesta, vammaisuudesta tai muusta erityisestä taustatekijästä, kuten kulttuuri- tai kielitaustasta.

Valiokunta toteaa, että vaatimus lapsivaikutusten arvioinnista perustuu YK:n yleissopimukseen lapsen oikeuksista. Yleissopimuksessa edellytetään, että lapsen etu otetaan huomioon ensisijaisena harkintaperusteena lapsiin kohdistuvia päätöksiä tehtäessä.

Valiokunnan mietintö StVM 9/2016 vp

Tiedottaminen

Esityksen perustelujen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaa lakiehdotusten voimaantulon jälkeen Kuntainfon ehdotettujen muutosten toimeenpanon tukemiseksi. Valiokunta katsoo, että Kuntainfon lisäksi tiedotusta tulee suunnata myös omaishoitoa toteuttaville tahoille.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. lakiehdotus

Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 3 a §:n mukaan kunnan on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtäväänsä tukevia sosiaalihoitolain mukaisia palveluja. Esityksen perustelujen mukaan pykälässä on tarkoitus säätää sosiaali- ja terveyspalveluista eikä ainoastaan sosiaalihoitolain mukaisista palveluista. Valiokunta ehdottaa säännöksen sanamuodon täsmentämistä esityksen perustelujen mukaiseksi.

Lakiehdotukset ehdotetaan tulevaksi voimaan jo 1.7.2016. Valiokunta ehdottaa yleisperusteluis-
sa esitetyistä syistä, että 1. lakiehdotuksen 3 a §:n säännöstä omaishoitajan valmennuksen järjes-
tämisestä sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä tammikuuta 2018.

Ehdotetut muutokset lisäävät kunnissa hallinnollisen työn määrää, koska merkittävä osa hoito- ja palvelusuunnitelmista sekä osa omaishoitotosopimuksista tulee tarkistaa uusien säännösten mukai-
siksi. Esityksen mukaan tarkistukset tulisi tehdä 1.1.2017 mennessä. Ehdotettu siirtymäaika on
sopimusten muuttamiselle melko lyhyt. Valiokunta ehdottaa, että siirtymäaikaa sopimusten tar-
kistamiselle pidennetään 31.3.2017 asti. Valiokunta korostaa, että omaishoitajalla on oikeus lain
3 a §:ssä tarkoitettuihin omaishoitotehtävää tukeviin palveluihin ja 4 §:n mukaisiin vapaisiin lain
voimaantulosta alkaen siitä riippumatta, onko omaishoitotosopimusta tai hoito- ja palvelusuunni-
telmaa tarkistettu.

2. lakiehdotus

Sosiaalihoitolakia on muutettu lailla 262/2016. Tämän johdosta sosiaalihoitolakiin ehdotetta-
va uusi 27 a § tulee muuttaa 27 b §:ksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 85/2016 vp sisältyvät 3. ja 4. lakiehdotuksen.

*Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 85/2016 vp sisältyvät 1. ja 2. la-
kiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)*

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

omaishoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) 4 §:n 1 ja 2 momentti sekä 7 §:n 2 momentin 3 kohta, sellaisena kuin niistä on 4 §:n 1 momentti laissa 950/2006, sekä
lisätään lakiin uusi 3 a § seuraavasti:

3 a §

Omaishoitajan hoitotehtävää tukevat palvelut

Kunnan on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten.

Kunnan on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtävänsä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja.

4 §

Omaishoitajalle järjestettävä vapaa

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta.

Kunta ja omaishoitaja voivat sopia, että omaishoitaja pitää 1 momentissa tarkoitetun vapaansa useampana alle vuorokauden pituisena jaksona. Kunta voi järjestää omaishoitajalle 1 momentissa säädettyä enemmän vapaapäiviä sekä alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita.

Valiokunnan mietintö StVM 9/2016 vp

7 §

Hoito- ja palvelusuunnitelma

Lisäksi suunnitelmaan tulee kirjata ainakin:

3) omaishoitajan hoitotehtävää tukevien palvelujen määrä ja sisältö;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 3 a §:n säännöstä omaishoitajan valmennuksen järjestämisestä sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä tammikuuta 2018. (Uusi)

Kunnan on huolehdittava siitä, että ennen lain voimaantuloa tehdyt omaishoitosopimukset ja niiden liitteinä olevat hoito- ja palvelusuunnitelmat tarkistetaan vastaamaan tämän lain säännöksiä viimeistään 1 päivästä huhtikuuta 2017.

2.

Laki

sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:n 2 momentin johdantokappale ja 16 kohta sekä
lisätään 14 §:n 1 momenttiin uusi 13 a kohta, 14 §:n 2 momenttiin uusi 17 kohta ja lakiin uusi 27 a § seuraavasti:

14 §

Tuen tarpeisiin vastaavat sosiaalipalvelut

Kunnallisina sosiaalipalveluina on järjestettävä sen sisältöisenä ja siinä laajuudessa kuin tässä tai muussa laissa säädetään:

13 a) omaistaan ja läheistään hoitavan henkilön vapaata;

Valiokunnan mietintö StVM 9/2016 vp

Kunnallisina sosiaalipalveluina on huolehdittava myös kehitysvammaisten erityishuollosta, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, toimeentulotuen antamisesta kunnassa oleskelevalle henkilölle, sosiaalisen luoton myöntämisestä kunnan asukkaille, kuntouttavasta työtoiminnasta, päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoon kuuluvista palveluista, omaishoidon tuen, perhehoidon, lasten ja nuorten huollon, lastensuojelun, ottolapsineuvonnan, perheasioiden sovittelun, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen vahvistamiseen ja ratkaisemiseen liittyvien tehtävien sekä päätösten täytäntöönpanossa toimitettavaan sovitteluun kuuluvien toimenpiteiden ja lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan asian tuomioistuinsovitteluun kuuluvien asiantuntijapalveluiden, isyyden selvittämiseen ja vahvistamiseen liittyvien tehtävien sekä opiskeluhuollon järjestämisestä sen mukaan kuin niistä lisäksi erikseen säädetään:

-
- 16) oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013);
17) perhehoitolaissa (263/2015).

27 **b** §

Omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaa

Kunta voi tarvittaessa järjestää tuen tarpeessa olevan henkilön päivittäin sitovaa hoitoa ja huolenpitoa antavalle omaiselle tai läheiselle vapaapäiviä sekä alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita.

Kunnan on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vapaan aikana.

Hoitajan vapaan aikainen sijaishoito voidaan järjestää omaishoidon tuesta annetun lain 4 a §:ssä tarkoitettuna sijaishoitona.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin (734/1992) uusi 6 c § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö StVM 9/2016 vp

6 c §

Omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan aikaiset palvelut

Mitä 6 b §:ssä säädetään omaishoitajan vapaan aikaisista palveluista perittävistä maksusta, sovelletaan myös sosiaalihuoltolain 27 a §:n 1 momentissa tarkoitetun omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan ajaksi järjestettävistä palveluista perittävään maksuun.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

4.

Laki

sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain kumoamisesta annetun lain (287/2016) 2 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

— — — — —
Jos muussa lainsäädännössä viitataan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettuun lakiin (272/2005), on sen sijasta sovellettava sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettua lakia (817/2015).

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 14.6.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tuula Haatainen sd
varapuheenjohtaja Hannakaisa Heikkinen kesk
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr

Valiokunnan mietintö StVM 9/2016 vp

jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Sanna Lauslahti kok
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Sari Raassina kok
jäsen Vesa-Matti Saarakkala ps
jäsen Annika Saarikko kesk
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Martti Talja kesk
varajäsen Ilmari Nurminen sd
varajäsen Sari Tanus kd
varajäsen Kaj Turunen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää